

EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Regioninės plėtros komitetas

2.3.2010

DARBO DOKUMENTAS

dėl ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos siekio – būtinosios konkurencingumo pasaulyje sąlygos

Regioninės plėtros komitetas

Pranešėjas: Petru Constantin Luhan

Ivadas

Šio darbo dokumento tikslas yra apibūdinti būsimo pranešimo „ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos siekis – būtinoji konkurencingumo pasaulyje sąlyga?“ bendrąsias aplinkybes. Dokumente taip pat bus paaiškinta metodika, kuri bus naudojama rengiant pranešimą, ir išvardyti pagrindiniai klausimai, į kuriuos, pranešėjo nuomone, turėtų būti atsakyta. Jis apims pagrindinius aspektus, kurie bus pateikti ir nagrinėjami pranešimo projekte.

Pranešimu bus pradėta Europos Parlamento diskusija dėl būsimos sanglaudos politikos pagrindinių principų, jos turinio ir formos, t. y. dėl to, kaip ekonominė, socialinė bei teritorinė sanglauda turėtų padėti įgyvendinti 2020 m. ES strategijos tikslus.

Pranešėjas, atsižvelgdamas į tai, kad pranešimo pavadinimas sudaro prielaidas įvairioms interpretacijoms, nori išaiškinti du svarbius pranešimo aspektus:

- pranešime bus siekiama analizuoti pasaulyje konkurencingo ES ekonomikos augimo perspektyvas;
- tiriant daugiausia dėmesio bus skirta dviem sritims: ekonominiam konkurencingumui ir infrastruktūrai, be to, ypatingas dėmesys bus skirtas dvylikai naujų valstybių narių.

Pranešimo tikslas

Pranešimas bus parengtas atsižvelgiant į septintosios kadencijos Parlamento veiklos tikslus ir jų įgyvendinimo priemones. Dokumentas, pavadintas „ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos siekis – būtinoji konkurencingumo pasaulyje sąlyga?“, kurį parengs Regioninės plėtros komitetas, nebus teisės akto pasiūlymas; jį parengs ir pateiks komiteto paskirtas pranešėjas.

Atsižvelgiant į dabartinės ekonominės krizės, globalizacijos sąlygas, taip pat į uždavinius, susijusius su nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis kylančių problemų valdymu ir poreikiu pasirengti naujam Europos politikos laikotarpiui po 2014 m., reikalingas konkretus tyrimas, skirtas nustatyti, kokių kryptį turi laikytis ES siekdama padidinti pasaulio mastu konkurencingos ekonomikos augimą.

Pranešime bus pasiūlyta išnagrinėti, kokiomis priemonėmis ir kuo remiantis trys Europos Sąjungos sanglaudos politikos sritys (ekonomikos, socialinės ir teritorinės sanglaudos) galėtų prisidėti prie Europos ekonomikos konkurencingumo pasaulyje.

Jame taip pat bus siekiama nustatyti veiksmingas ir tinkamas priemones, skirtas sanglaudos politikos turiniui būsimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu apibrėžti siekiant įgyvendinti 2020 m. ES strategijos tikslus.

Šaltiniai

1. Parlamento rezoliucijos ir pranešimai:

- 2009 m. kovo 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pažangiosios patirties regioninės politikos srityje ir struktūrinių fondų lėšų naudojimo kliūčių (2008/2061(INI)) – P6_TA(2009)0156;
- 2008 m. spalio 21 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl valdymo ir partnerystės nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis ir regioninės politikos projektų pagrindo (2008/2064(INI));
- Pranešimas dėl Žaliosios knygos apie teritorinę sanglaudą ir diskusijų dėl būsimos sanglaudos politikos reformos eigos (2008/2174(INI)) Pranešėjas: Lambert van Nistelrooij, Regioninės plėtros komitetas;
- Pranešimas dėl ketvirtosios ekonominės ir socialinės sanglaudos ataskaitos 2007/2148(INI) Pranešėjas: Ambroise Guellec, Regioninės plėtros komitetas.

Taip pat labai svarbus yra:

- Reformuotos sanglaudos politikos darbotvarkė – teritorinis požiūris, skirtas Europos Sąjungos iššūkiams ir lūkesčiams patenkinti; nepriklausomas pranešimas, kurį 2009 m. balandžio mėn. už regioninę politiką atsakingos Komisijos narės Danutos Hübner prašymu parengė Fabrizio Barca.

Remiantis minėtais šaltiniais bus pateikta pasiūlymų dėl priemonių, kuriomis naudojantis įgyvendinant sanglaudos politiką būtų sprendžiami uždaviniai, susiję su Lisabonos strategijos ir būsimos 2020 m. ES strategijos tikslų įgyvendinimu, analizė.

2. Europos Parlamento užsakyti tyrimai:

- Sanglaudos politikos ateitis po 2013 m., Europos Parlamentas, Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminis skyrius, PE 408.970, 2009 m. vasario mėn.
- Pridėtinės vertės analizė, atsižvelgiant į finansavimą iš ES struktūrinių fondų, Europos Parlamentas, vidaus politikos generalinis direktoratas, PE 419.107, 2009 m. birželio mėn.

Pranešėjas atkreips dėmesį į didesnę regionų vaidmenį kuriant ateities Europą ir pateiks visapusišką problemų, su kuriomis susiduriama dėl globalizacijos ir ekonomikos krizės, analizę.

3. Komisijos pažangos ataskaitos:

- Ketvirtoji ekonominės ir socialinės sanglaudos ataskaita, COM(2007)273;
- Penktoji ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaita Augantys regionai, auganti Europa – COM(2008)371;
- Šeštoji ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaita – kūrybiškumas ir naujovių diegimas regionų lygmeniu COM(2009)295.

Komisijos ataskaitose pateikta informacija apie sanglaudos politikos poveikį nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, taip pat apie svarbų su regionine plėtra susijusį tam tikrų sektorių vaidmenį atkuriant ekonomiką.

4. Komisijos komunikatai:

- COM(2009)617 – 20-oji struktūrinių fondų įgyvendinimo metinė ataskaita (2008 m.);
- COM(2008)301 – Komisijos komunikatas apie derybų dėl sanglaudos politikos strategijų ir programų 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu rezultatus;
- COM(2009)647 – Komisijos darbinis dokumentas – Konsultacijos dėl būsimosios 2020 m. Europos sąjungos strategijos.

Regionų skirtumų mažinimas – pagrindinis ES rūpinamas klausimas, nes tai sudarytų prielaidas stiprinti žinių ekonomikos konkurencingumą ir pažangą. Nacionaliniuose strateginiuose kryptių planuose apibrėžti valstybių narių, kurioms naudinga ši politika, prioritetai ir nurodyti jų poreikiai.

5. Taip pat bus pateikti Europos investicijų banko duomenys, nurodant sritis, kurioms regionai ir valstybės narės paėmė paskolas.
6. Taip pat bus atlikta kruopšti Regionų komiteto ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonių analizė.

Be to, vėlesniuose etapuose, t. y. prieš užbaigiant rengti pranešimą, į jį bus įtraukti duomenys ir tyrimų rezultatai, susiję su struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo naudojimu 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu (turės paskelbti Komisija).

7. Pasaulinio konkurencingumo ataskaita 2009–2010 m. (Pasaulio ekonomikos forumas)

Pasaulinio konkurencingumo ataskaita padeda geriau suprasti veiksnius, kurie lemia ekonomikos augimą, ir paaiškina, kodėl kai kurios šalys sėkmingiau nei kitos didina savo piliečių pajamų dydį ir gerina jų galimybes. Ataskaitoje pasaulinis konkurencingumas apibrėžiamas kaip institucijų, politikos kryptių ir veiksmų, lemiančių šalies produktyvumo lygį, sistema. Autoriai teigia, kad įtaką pasauliniam konkurencingumui daro dvylika veiksnių, ir pateikia jų analizę atskirų šalių atžvilgiu.

Ypatingas dėmesys skiriamas šiems dokumentams:

- Komisijos tarnybų darbo dokumentas REGIONAI 2020 m. Būsimų iššūkių ES regionams vertinimas“, (SEC(2008)2868);
- Sanglaudos politikos ateitis turtingesniuose regionuose (Iain Begg) – 2009 m. kovo mėn. Regioninės politikos generalinio direktorato parengtų trumpų straipsnių apie regionų mokslinius tyrimus ir rodiklių rinkinys.

Metodika

Remdamasis duomenimis ir informacija, gauta atlikus minėtų dokumentų analizę, ir atsižvelgdamas į tai, kad šiuo metu Regioninės plėtros komitete nagrinėjami keli pranešimai sanglaudos tema, pranešėjas išnagrinės:

- 1) sanglaudos politikos, jos turinio ir ES konkurencingumo pasaulyje tarpusavio ryšius;
- 2) klausimą dėl poreikio skatinti ekonomikos konkurencingumą ir jį išlaikyti naudojantis tinkama infrastruktūra, kuri visuose ES regionuose pasižymi panašiomis savybėmis ir kuri sudarytų pasaulinio konkurencingumo ramstį.

Iš pradžių bus atlikta į dvylikos naujųjų valstybių narių nacionalinius strateginių kryptų planus įtrauktų prioritetų analizė, taip pat išnagrinėti duomenys dėl pagrindinių sričių, kurioms valstybės narės prašė paskolų iš struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo bei EIB. Be to, bus įtraukta informacija, susijusi su aplinkybe, kad Pietų ir Rytų Europos regionai labiausiai nukentėjo nuo globalizacijos ir ekonomikos krizės.

Siekdamas spręsti šiuos uždavinius ir prisidėti prie 2020 m. ES strategijos įgyvendinimo bei Europos Sąjungos ekonomikos konkurencingumo pasaulyje didinimo, pranešėjas pateiks keletą pasiūlymų dėl sanglaudos politikos priemonių, kurios ateityje galėtų padėti palaikyti ekonominę bei socialinę ES vystymąsi.

Bendrosios aplinkybės

Regioninė nelygybė globalizacijos, klimato kaitos ir mažėjančio gyventojų skaičiaus sąlygomis yra viena svarbiausių išsiplėtusios ES problemų. Kaip nurodyta dokumente COM (2009)647, iki 2020 m. Europos Sąjunga siekia sukurti naują tvarią rinkos ekonomiką, kuri būtų pažangesnė ir ekologiškesnė ir kurioje gerovę kurti skatintų naujovės, susijusios su racialesniu išteklių naudojimu ir mokslo žinių diegimu.

Pranešime bus atsižvelgta į šiuos du veiksnius:

1. Europos ateitis priklausys nuo to, ar bus toliau tęsiama bendra ir darni plėtra, užtikrinanti, kad būtų mažinami regionų skirtumai ir įgyvendinami pagrindiniai prioritetai. Šie dalykai turi būti **konkrečiai** apibrėžti kiekvienam regionui, atsižvelgiant į tai, kad išsiplėtusią ES sudaro įvairaus išsivystymo lygio, taigi ir skirtingų poreikių, regionai. Sanglaudos politika turėtų būti taikoma kaip lanksti sistema, pritaikyta skirtingam pradiniam lygiui ir regionų bei atskirų šalių ypatumams, siekiant skatinti vystymąsi laikantis papildomumo principo ir kartu kuo veiksmingiau naudojant išteklius. Taip pat būtina užtikrinti tinkamą kūrybingumo ir inovacijų politikos bei kitų politikos sričių pusiausvyrą.
2. ES konkurencingumas pasaulyje gali būti užtikrintas nustačius jo apribojimus bei suvaržymus, ir pasiūlius realią plėtros koncepciją, kuri suteiktų Europos Sąjungai galimybę būti pavyzdžiu pasaulio mastu.

Pirminiai pasiūlymai, kuriuos reikėtų išnagrinėti

Šiame darbo dokumente pranešėjas išdėstė dalykus, kuriuos siūlo įtraukti į savo pranešimą.

Svarbiausi bus šie aspektai:

- pateikti pasaulio lygmeniu naudojamus kriterijus, skirtus įvertinti ekonominių konkurencingumą;
- pateikti prioritetus ir pagrindines sritis kiekvienai iš dvylikos naujų valstybių narių, kurios prašė finansavimo iš struktūrinių fondų bei Sanglaudos fondo ir EIB paskolų;
- nurodyti regionų ir atskirų šalių infrastruktūros plėtros poreikių ir siekio stiprinti Europos ekonomikos konkurencingumą, kaip pasaulinio konkurencingumo ramstį, tarpusavio ryšį;
- pateikti pasiūlymų dėl įvairių ateities sanglaudos politikos Europos lygmens aspektų, susijusių su ES 2020 m. strategija.

Pranešėjo pradinė pozicija

Pranešėjas mano, kad iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui valstybių narių, kurioms naudinga sanglaudos politika, apibrėžtų prioritetų matyti, kad visos dvylika naujų valstybių narių laiko infrastruktūros plėtrą būtina ekonomikos konkurencingumo didinimo sąlyga. EIB paskolų buvo prašoma šioms sritims: infrastruktūros, aplinkos ir socialinei bei ekonomikos plėtrai. Pranešėjas taip pat mano, kad reikia dar didesnių investicijų į infrastruktūrą, ypač dabartinėmis aplinkybėmis, dėl kurių tie valstybių narių regionai, labiausiai nukentėję nuo krizės, taip pat yra pažeidžiamiausi dėl globalizacijos. Šiuose regionuose plėtra gali vykti tik tuomet, jei juose bus sukurta jų prieinamumui užtikrinti reikalinga infrastruktūra ir įsteigtos bendrus visiems Europos Sąjungos piliečiams standartus atitinkančios socialinės ir švietimo įstaigos. Ypatingas dėmesys bus skirtas tolesnėms aplinkos apsaugos ir tvarios plėtros užtikrinimo priemonėms.

Procedūra

Šis darbo dokumentas bus svarstomas Regioninės plėtros komiteto posėdyje, kuris vyks 2010 m. kovo 17–18 d.

Pranešėjas ragina visus komiteto narius aktyviai dalyvauti su šiuo darbo dokumentu susijusiose diskusijose ir pateikti jam savo idėjas, nuomones ir pasiūlymus.

Išsami analizė bus pateikta pranešimo projekte.